

T.C.
BOLU
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2021/1422

YÜRÜTMENİN DURDURULMASINI

İSTEYENLER (DAVACI) : 1- [REDACTED]
2- ULUSLARARASI MÜLTECİ HAKLARI DERNEĞİ
VEKİLİ : AV. BAYRAM VELİ YUVALI - UETS[16843-48171-01967]

KARŞI TARAF (DAVALI) : BOLU BELEDİYE BAŞKANLIĞI-UETS[35293-43923-85455]
VEKİLİ : AV. FUNDA BULUT - Aynı adreste

İSTEMİN ÖZETİ : Davacılar tarafından, Bolu Belediye Meclisinin 22.11.2021 tarih ve 2021/506 sayılı kararıyla kabul edilen Bolu Belediyesi 2022 Mali Yılı Ücret Tarifesinde bulunan Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Ücret Cetvelinin sonundaki 5 numaralı açıklamanın ve Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü Ücret Cetvelindeki 10 ve 11'inci sütun ile cetvelin sonundaki 7, 8, 9, 10 ve 11 numaralı açıklamanın; hukuka aykırı olduğu, işlemin eşitlik, meccanilik, ölçülülük ilkelerine aykırı olduğu, Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü ücret cetvelindeki açıklamaların belirsizlik içerdiği ve Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanuna aykırı olduğu iddialarıyla iptali istemiyle açılan davada yürütmenin durdurulması istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davacının iş bu davaya konu işlem nedeniyle menfaat ihlali söz konusu olmadığından dava açma ehliyetinin bulunmadığı, Bolu İdare Mahkemesi'nin E:2021/1417 ve E:2021/1420 sayılı dosyasında verilen savunma ve ara karar cevabı alınıncaya kadar dava konusu işlemin yürütmenin durdurulmasına yönelik kararı baz alınarak, dava konusu edilen ilgili 2022 Yılı Gelir Tarifesi hükümlerinin kaldırıldığı, uyuşmazlık konusu idari işlem hükümden kaldırıldığından davanın konusuz kaldığı ve konusuz kalan davanın reddi gerektiği belirtilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Bolu İdare Mahkemesi'nce işin gereği görüldü:

Davalı idare tarafından, davacıların iş bu davayı açma ehliyetinin bulunmadığı iddia edilmekte ise de; davacı gerçek kişinin yabancı uyruklu olduğu ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu uyarınca verilen ikamet iznine istinaden Bolu ilinde ikamet ettiği, dava konusu işlemin de yabancı uyruklulara yönelik olarak su ve nikah ücretlerine dair düzenlemeler getirdiği ile davacı Derneğin Tüzüğünde yer alan amacı ve faaliyet alanı dikkate alındığında, yabancı uyruklu davacı ve davacı dernek ile dava konusu işlem arasında subjektif ehliyet koşulunun bulunduğu anlaşılmakta olup, davacıları ilgilendiren bir konuda açılan davada dava açma ehliyetinin bulunduğu kanaatine varıldığından, davalı idarenin söz konusu iddiasına itibar edilmemiştir. Yine davalı idarece, savunma ve ara karar cevabı alınıncaya kadar dava konusu işlemin yürütmenin durdurulmasına ilişkin verilen Mahkememizin 30.12.2021 tarih ve E:2021/1417 sayılı dosyasında verilen karar baz alınarak, dava konusu 2022 Yılı Gelir Tarifesi'nin ilgili hükümlerinin Bolu Belediye Meclisi'nin 03.01.2022 tarih ve 2022/28 sayılı kararıyla kaldırıldığı, dolayısıyla davanın konusuz kaldığı ileri sürülmekte ise de, derdest bir iptal davasının konusuz kalabilmesi için; ilgili idarenin kendiliğinden işlemi tesis edildiği andan itibaren ortadan kaldırması, işlemin doğurduğu sonuçları geriye doğru gidermesi, işlemin tesis edildiği tarihten önceki maddi ve hukuksal sonuçları da doğuracak işlemleri tesis etmesi gerekmekte olup, iş bu dava açıldıktan sonra tesis edilen Bolu Belediye Meclisi'nin 03.01.2022 tarih ve 2022/28 sayılı kararının ise, anılan bağlamlardan farklı olarak, karar içeriğinde de açıkça belirtildiği üzere Mahkememizin 30.12.2021 tarih ve E:2021/1417 sayılı dosyasında davalı idarenin savunması ve ara karar cevabı alınıncaya kadar dava konusu işlemin yürütmenin durdurulmasına ilişkin olarak verilen kararının gereğinin yerine getirilmesi için tesis edildiği, davalı idarece yargı kararından bağımsız olarak tesis edilen bir karar/işlem niteliğinde olmadığı nazara alındığında bakılan dava konusuz kalmadığından davalı idarenin bu iddiasına da itibar edilmemiştir.

Dava, davacılar tarafından, Bolu Belediye Meclisinin 22.11.2021 tarih ve 2021/506 sayılı kararıyla kabul edilen Bolu Belediyesi 2022 Mali Yılı Ücret Tarifesinde bulunan Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Ücret Cetvelinin sonundaki 5 numaralı açıklamanın ve Su ve Kanalizasyon Müdürlüğü Ücret Cetvelindeki 10 ve 11'inci sütun ile cetvelin sonundaki 7, 8, 9, 10 ve 11 numaralı açıklamanın iptali istemiyle açılmıştır.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27.maddesinin 6352 sayılı Kanunla **değişik 2.fıkrasında**, "Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler. Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, savunma alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilir. Yürütmenin durdurulması kararlarında idari işlemin hangi gerekçelerle hukuka açıkça aykırı olduğu ve işlemin uygulanması halinde doğacak telafisi güç veya imkânsız zararların neler olduğunun belirtilmesi zorunludur..." hükmü yer almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "*Cumhuriyetin nitelikleri*" başlıklı **2. maddesinde**, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir." hükümlerine; "*Devletin temel amaç ve görevleri*" başlıklı **5. maddesinde**, "Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; *kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.*" hükümlerine; "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı **10. maddesinde**, "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir...Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükümlerine; "*Temel hak ve hürriyetlerin niteliği*" başlıklı **12. maddesinde**, "Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir..." hükümlerine; "*Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması*" başlıklı 13. maddesinde, "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." hükümlerine; "*Yabancıların durumu*" başlıklı **16. maddesinde**, "Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak kanunla sınırlanabilir." hükümlerine; "*Milletlerarası anlaşmaları uygun bulma*" başlıklı **90. maddesinin son fıkrasında ise**, "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası anlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 07/05/2004 - 5170 S.K./7.mad) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası anlaşma hükümleri esas alınır." hükümlerine yer verilmiştir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 10/12/1948 tarih ve 217 A (III) sayılı kararıyla ilan edilen ve 27/05/1949 tarih ve 7217 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 06/04/1949 tarih ve 9119 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ülkemiz tarafından kabul edilen "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi"nin **2. maddesinde**, "1. Herkes, ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka herhangi bir düşünce, ulusal ya da toplumsal köken, servet, doğuş veya başka herhangi bakımdan ayırım gözetilmeksizin bu Bildiride ilan olunan tüm haklardan ve özgürlüklerden yararlanabilir. 2. Ayrıca, ister bağımsız ülke uyruğu olsun, isterse vesayet altında bulunan, özerk olmayan ya da başka bir egemenlik kısıtlamasına bağlı ülke uyruğu olsun, bir kişi hakkında uyruğu bulunduğu devlet veya ülkenin siyasal, hukuki veya uluslararası statüsü bakımından hiçbir ayırım gözetilmeyecektir." kuralı; **7. maddesinde**, "Herkes yasa önünde eşittir ve ayırım gözetilmeksizin yasa tarafından eşit korunma hakkına sahiptir. Herkesin bu Bildiriye aykırı her türlü ayırım gözetici işlemlere ve ayırım kışkırtıcılığına karşı eşit korunma hakkı vardır." kuralı; **16. maddesinin birinci fıkrasında da**, "Evlenme çağına gelen her erkek ve kadın, ırk, uyrukluk ve din bakımlarından hiçbir kısıtlamaya uğramaksızın evlenmek ve aile kurmak hakkına sahiptir." kuralı düzenleme altına alınmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "*Evlenme hakkı*" başlıklı **12. maddesinde**, "Evlenme çağına gelen her erkek ve kadın, bu hakkın kullanımını düzenleyen ulusal yasalara uygun olarak evlenme ve aile kurma hakkına sahiptir." kuralı; "*Ayrımcılık yasağı*" başlıklı **14. maddesinde**, "Bu Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır." kuralı; "*Hakları kötüye kullanma yasağı*" başlıklı **17. maddesinde**, "Bu Sözleşme'deki hiçbir hüküm, bir devlete, topluluğa veya kişiye, Sözleşme'de tanınan hak ve özgürlüklerin

yok edilmesi veya bunların Sözleşme'de öngörülmüş olandan daha geniş ölçüde sınırlandırılmalarını amaçlayan bir etkinliğe girişme ya da eylemde bulunma hakkı verdiği biçiminde yorumlanamaz." kuralı; "*Haklara getirilecek kısıtlanmaların sınırlanması*" başlıklı **18. maddesinde ise**, "Anılan hak ve özgürlüklere bu Sözleşme hükümleri ile izin verilen kısıtlamalar öngördükleri amaç dışında uygulanamaz." kuralı getirilmiştir.

Diğer taraftan, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun "*Tanımlar*" başlıklı **2. maddesinde**, "(1) Bu Kanunun uygulanmasında;... ç) Çoklu ayrımcılık: Ayrımcı uygulamanın birden fazla ayrımcılık temeli ile ilişkili olması durumunu, d) Doğrudan ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını bu Kanunda sayılan ayrımcılık temellerine dayanarak engelleyen veya zorlaştıran her türlü farklı muameleyi, e) Dolaylı ayrımcılık: Bir gerçek veya tüzel kişinin, görünüşte ayrımcı olmayan her türlü eylem, işlem ve uygulamalar sonucunda, bu Kanunda sayılan ayrımcılık temelleriyle bağlantılı olarak, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanma bakımından nesnel olarak haklılaştırılmayan dezavantajlı bir konuma sokulmasını,...ifade eder." hükümlerine; "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı **3. maddesinde** "(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır...." hükümlerine; "*Ayrımcılık yasağının kapsamı*" başlıklı **5. maddesinde**, "(1) Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve **benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları**, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, **yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz**. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar." hükümlerine yer verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "*Amaç*" başlıklı **1. maddesinde**, "Bu Kanunun amacı, belediyenin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usûl ve esaslarını düzenlemektir." hükümleri; "*Tanımlar*" başlıklı **3. maddesinde**, "Bu Kanunun uygulanmasında; a) Belediye: Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisini, b) Belediyenin organları: Belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını, c) Belde: Belediyesi bulunan yerleşim yerini, d) Mahalle: Belediye sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan idarî birimi, İfade eder." hükümleri; "*Hemşehri hukuku*" başlıklı **13. maddesinde**, "Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur. Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır. Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlüdür." hükümlerine; "*Belediyenin görev ve sorumlulukları*" **14. maddesinde**, " Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanunun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, **nikâh**, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır...." hükümlerine; "*Belediyenin yetkileri ve imtiyazları*" başlıklı **15. maddesinde**, "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları şunlardır: a) Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak. b) Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek. c) Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek. **d) Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal**

gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak." düzenlemelerine; "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı **18. maddesinde**, "Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:... f) Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifelerini belirlemek." hükümlerine; "Meclis kararlarının kesinleşmesi" başlıklı **23. maddesinde** "Belediye başkanı, hukuka aykırı gördüğü meclis kararlarını, gerekçesini de belirterek yeniden görüşülmek üzere beş gün içinde meclise iade edebilir. Yeniden görüşülmesi istenilmeyen kararlar ile yeniden görüşülmesi istenip de belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla ısrar edilen kararlar kesinleşir. Belediye başkanı, meclisin ısrarı ile kesinleşen kararlar aleyhine on gün içinde idarî yargıya başvurabilir. Kararlar kesinleştiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde mahallin en büyük mülkî idare amirine gönderilir. Mülkî idare amirine gönderilmeyen kararlar yürürlüğe girmez. (İptal beşinci fıkra: Anayasa Mahkemesinin 4/2/2010 tarihli ve E.: 2008/27, K.:2010/9 sayılı Kararı ile.) Kesinleşen meclis kararlarının özetleri yedi gün içinde uygun araçlarla halka duyurulur." hükümleri yer almıştır.

6458 sayılı Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun "Amaç" başlıklı **1. maddesinde**, "(1) Bu Kanunun amacı; yabancıların Türkiye'ye girişleri, Türkiye'de kalışları ve Türkiye'den çıkışları ile Türkiye'den koruma talep eden yabancılara sağlanacak korumanın kapsamına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir." hükümlerine; "Kapsam" başlıklı **2. maddesinde**, "(1) Bu Kanun, yabancılarla ilgili iş ve işlemleri; sınırlarda, sınır kapılarında ya da Türkiye içinde yabancıların münferit koruma talepleri üzerine sağlanacak uluslararası korumayı, ayrılmaya zorlandıkları ülkeye geri dönemeyen ve kitlesel olarak Türkiye'ye gelen yabancılara acil olarak sağlanacak geçici korumayı kapsar.(2) Bu Kanunun uygulanmasında, Türkiye'nin taraf olduğu milletlerarası anlaşmalar ile özel kanunlardaki hükümler saklıdır." hükümlerine; "Tanımlar" başlıklı **3. maddesinde ise**, "(1) Bu Kanunun uygulanmasında;...**j) İkamet izni:** Türkiye'de kalmak üzere verilen izin belgesini,...ü) Yabancı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi,...ifade eder." hükümlerine yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davalı idarece Bolu Belediye sınırları içinde uygulama alanı bulacak Bolu Belediyesi 2022 Yılı Gelir Tarifesinin hazırlandığı, bu tarife kapsamında bulunan **Su Tarife Cetveli 10. satırında**, "6458 sayılı Kanunun 3. maddesi (j) fıkrası uyarınca "Türkiye'de kalmak üzere verilen izin belgesi" olan yabancılar için meskenlerde kullanılan suların m³ (Ön Ödemesiz Mekanik Sayaç)(2,50-TL)"; **11.satırında**, "6458 sayılı Kanunun 3. maddesi (j) fıkrası uyarınca "Türkiye'de kalmak üzere verilen izin belgesi" olan yabancılar için meskenlerde kullanılan m³ (Ön Ödemeli Dijital Sayaç)(4,50-TL)" olarak belirlendiği, **aynı Cetvelin "Açıklama" kısmında ise**, "...7-6458 sayılı Kanunun 3. maddesi (j) fıkrası uyarınca "Türkiye'de kalmak üzere verilen izin belgesi" olan yabancılar için meskenlerde kullanılan m³ (Ön Ödemesiz Mekanik) ve 6458 sayılı Kanunun 3. maddesi (j) fıkrası uyarınca "Türkiye'de kalmak üzere verilen izin belgesi" olan yabancılar için meskenlerde kullanılan suların (ön ödemeli dijital) tariflerinin para birimi ABD dolarıdır. **8-Ön ödemesiz mekanik sayaç kullanan 6458 Sayılı Kanunun 3. maddesi (j) fıkrası uyarınca "Türkiye'de kalmak üzere verilen izin belgesi" olan yabancılardaki mesken tarifesi (su ve %50 atıksu) okuma yapıldığı** çünkü Merkez Bankasının ABD doları efektif satış kuruna göre hesap edilerek Türk Lirası üzerinden tahakkuk yapılır. **9- Ön ödemeli dijital sayaç kullanan 6458 sayılı Kanunun 3. maddesi (j) fıkrası uyarınca "Türkiye'de kalmak üzere verilen izin belgesi" olan yabancılardaki mesken tarifesi (su ve %50 atıksu) aldığı** çünkü Merkez Bankasının ABD doları efektif satış kuruna göre hesap edilerek Türk Lirası üzerinden tahakkuk yapılır. **10-6458 sayılı Kanun kapsamındaki abonelerin tahsilatlarının tamamı Türk Lirası üzerinden tahsil edilecektir. 11-Uluslararası Cenevre Sözleşmesi kapsamında Türkiye Cumhuriyeti Devletinin hukuken mülteci statüsü tanıdığı veya oturma izni olmaksızın "Doğrudan BM tarafından geçici koruma altında kabul edilen" yabancılar iş bu gelir tarife kapsamı dışındadır." açıklamalarına yer verildiği; yine Nikah ve Düğün Salonu Ücretleri Cetvelinin "Açıklama" kısmında da**, "...5-Taraflardan ikisinin de T.C. vatandaşı olmaması durumunda nikah ücreti 100.000,00-TL olarak uygulanır" hususlarının belirtildiği, anılan hususların uygun görülerek gereği için meclise sunulduğu, konunun görüşülmesi neticesinde, bahis geçen cetvelleri de içeren Bolu Belediyesi 2022 Yılı Gelir Tarifesinin kabul edilmesine ve söz konusu tarifenin 01.01.2022 tarihinden itibaren uygulanmasına ilişkin Bolu Belediye Meclisi'nin 22.11.2021 tarih ve 2021/506 sayılı kararının alınması üzerine de bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 10. maddesinin, "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir..." şeklinde düzenlenen birinci fıkrasında yer alan "herkes" ibaresiyle eşitlik ilkesinden faydalanacak kişi hususunda

potansiyel kapsam sınırlandırılmamış, maddenin devamında da yasama, yürütme ve yargı organları ile idari makamların eşitlik ilkesine uygun davranmakla yükümlü olduğu ifade edilmiş olup, anılan Anayasal düzenleme ile yukarıda yer verilen uluslararası sözleşme hükümleri birlikte değerlendirildiğinde açıkça anlaşılacağı üzere, eşitlik ilkesi ile bu ilkenin kapsadığı ayrımcılık yasağının sadece ülke vatandaşları için değil yabancı uyruklular da dahil herkes için kabul gördüğü tartışmasızdır.

Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kendi iç hukukunda temel insan haklarına ilişkin Anayasal ve yasal düzenlemeler getirmiş olmakla birlikte, bir çok temel insan hakları anlaşmasına da taraf olup, bu kapsamda en başta, Ülkemizce de imzalanarak 19.03.1954 tarih ve 8662 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6366 sayılı İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi ve Buna Ek Protokolün Tasitki Hakkında Kanun'la kabul edilen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, bu andan itibaren iç hukukumuzdaki mevzuat gibi bağlayıcı hale gelmek suretiyle temel insan haklarının sağlanması konusunda tüm resmi makamlara yükümlülük getirmiş ve özellikle eşitlik ilkesi ile ayrımcılık yasağının sadece ülke vatandaşları bağlamında değil herkes için benimsendiğinin bir diğer göstergesidir.

Ülkemizin imzalayarak yükümlülük altına girdiği Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin yukarıda yer verilen ayrımcılık yasağına dair maddesi ile eşitlik ilkesinin, taraf Devlet makamlarınca ihlaline yönelik olarak açılmış olan davalarla ilgili verilen Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında; "Sözleşmenin 14. maddesinde yer alan ayrımcılık yasağının, temelde farklı olgusal durumların nesnel bir değerlendirilmesine dayanan ve toplumun menfaatlerinin korunması ile Sözleşmede güvence altına alınan haklara ve özgürlüklere saygı arasında adil bir denge kuran muamele farklılıklarını yasaklamadığına, ancak farklı muamele için meşru bir amacın belirtilmesi ve uygulanan farklı muamele ile temel hakların etkilenme derecesi arasında makul bir orantılılık ilişkisi olup olmadığının değerlendirilmesi gerektiğine" yönelik olarak belirlenen esaslar çerçevesinde bu olgulara dayanmayan farklı muamelenin ayrımcılık yasağı ile eşitlik ilkesine aykırılık sonucunu doğuracağı belirtilmiştir.

Yine, benzer konularda, yani ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkesinin ihlali iddiasına dayalı olarak Anayasa Mahkemesi'nin önüne gelen farklı muameleye dair başvurularda Yüksek Mahkeme tarafından, "farklı muamele davranışları için ortaya konulan gerekçelendirmenin makul bir temelini olması ve gerekçelendirmelerin kanıtlara dayandırılması gerektiği" yönünde değerlendirmelerde bulunularak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nce verilen kararlarla benzer doğrultuda nesnel ve makul bir şekilde haklaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa'nın 10. maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilerek bu hallerde ayrımcılık yasağının ve bu yasağı da kapsar niteliğe haiz eşitlik ilkesinin ihlal edilmiş olacağı ifade edilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Anayasa Mahkemesi kararları ışığında konu değerlendirildiğinde, bir ülkedeki kamu idareleri tarafından, yabancı uyruklu olan kişilere yönelik olarak belli hususlarda muamele farklılığı sergilenebileceği düşünülebilir ise de, sergilenebilecek farklı muamelenin meşru bir amaca dayandırılması, farklı muamele ile izlenen meşru amaç arasında makul bir orantılılık bulunması, bunun yanı sıra farklı muamele davranışlarının gerekçelerinin makul bir temelini olması ve bu gerekçelerin de kanıtlara dayandırılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri ile açıklamalar çerçevesinde, uyuşmazlık, dava konusu işlemin, meskenlerde kullanılan su ücretlerinin bazı yabancılar için ABD doları olarak belirlenmesine ilişkin kısımları bakımından değerlendirildiğinde;

Bakılan davada, davalı idarenin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca su tarifelerinin belirlenmesi hususunda yetkili ve görevli olduğu açık olmakla birlikte, dava konusu kararla; meskenlerde kullanılan su ücretlerinin Türkiye'de kalmak üzere izin belgesi olan yabancıların cetvelin ayrı kısımlarında {Su Tarife Cetveli 10 ve 11 numaralı satır} belirtildiği ve yine aynı cetvelin açıklama kısmında Türkiye'de kalmak üzere verilen izin belgesi olan yabancılar için mekanik ve dijital sayaçlarda para biriminin ABD doları olarak belirlenmesine {Açıklama kısmı 7.madde}, yine mesken tarifesinin okuma yapıldığı günkü Merkez Bankası ABD doları efektif satış kuruna göre hesap edilerek Türk Lirası üzerinden tahakkuk edileceğine {Açıklama kısmı 8 ve 9. madde}, yine 6458 sayılı Kanun kapsamındaki abonelerin tahsilatlarının Türk Lirası üzerinden tahsil edileceğine {Açıklama kısmı 10.madde} ve Cenevre Sözleşmesi kapsamında geçici koruma altında kabul edilen yabancıların tarife dışı bırakıldığına {Açıklama kısmı 11.madde} dair açıklamalarda bulunulduğu, bu suretle sunulan hizmet için yabancılar yönelik ayrı satırlarda düzenleme

T.C.
BOLU
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2021/1422

yapıldığı ve ayrıca yabancıların bir kısmı için su ücretlerinin tahakkukunda ABD dolarının baz alındığı, böylece aynı hizmetten yararlanan T.C. vatandaşları ve yabancıların bir kısmı ile diğer bir kısım yabancı uyrukluların ayrı ayrı düzenlemeye konu edildiği gibi zaman içinde farklı para birimleri arasında belli yönlerde gerçekleşebilecek kur farkları nedeniyle aynı hizmetten yararlanan T.C. vatandaşları ve yabancıların bir kısmı ile diğer yabancı uyrukluların ödeyeceği su ücretlerinde farklılık oluşacağına açık olduğu, Mahkememizin 13.01.2022 tarihli ara kararıyla davalı idareden "*Belediye Meclisince, Türkiye'de kalmak üzere izin belgesi sahibi olan yabancılar için meskenlerde kullanılan su tarifesi para biriminin ABD doları olarak belirlenmesi kararı alınmadan önce, halen abone olarak hizmetten yararlananların, görüş ve önerilerinin alınması maksadıyla önerilen tarifeler ve esasları ile uygulanacak yabancı para birimi hakkında bilgilendirilip bilgilendirilmediği ile mevcut abonelerle, belirlenen yabancı para birimi üzerinden abonman sözleşmelerinin yenilenip yenilenmeyeceği hususları ayrı ayrı açıklanarak, bu hususları ortaya koyan bilgi ve belgelerin (ilan vs.), ayrıca, yabancılar için meskenlerde kullanılan su tarifesi para biriminin Türk Lirası değil de ABD Doları olarak belirlenmesinde hangi ana ya da tali kriterlerin göz önünde bulundurulduğu, yabancı uyruklular açısından böyle bir ayrımlara gidilmesinin sebebinin ve somut gerekçesinin ne olduğu, aktarılan hizmetlerin farklı para birimi ve miktar belirlenen kişilere sunumları bakımından bir maliyet farklılığı bulunup bulunmadığı, varsa bu maliyet farklılığının nedeni ve miktarının ne kadar olduğu ile bahsi geçen hususlara yönelik olarak geçmiş yıllardaki maliyetleri, planlanan yatırım programlarını ve önerilen tarifeleri içerecek bir rapor hazırlanıp hazırlanmadığı hususları ayrı ayrı ve ayrıntılı bir şekilde açıklanarak, bu durumları tevsik edici tüm bilgi, belgelerin (rakamsal verilerle, gerekiyorsa tablo oluşturulmak suretiyle) Mahkememize gönderilmesinin" davalı idareden istenildiği, ancak davalı idarece verilen cevapta, belirtilen hususlara yönelik bir açıklama yapılmadığı ve konuya ilişkin somut herhangi bir bilgi ve belgenin de gönderilmediği görülmektedir. Bu haliyle, davalı idare tarafından, yerel nitelikteki bir kamu hizmetine ilişkin ödenecek su ücretlerinde yabancıların bir kısmı için uygulanacak olan farklı muamelenin gerekçelerinin makul bir temelinin ortaya konulmadığı ve kanıtlara dayandırılmadığı açıktır.*

Buna göre, davalı idarece hizmetin sunumu bakımından bir maliyet farklılığı olduğuna ya da yapılan düzenlemenin gerekçelerine dair herhangi bir somut bilgi ve belge sunulmadığı gözetildiğinde, yabancılara yönelik ayrı düzenleme yapılması ve ödenecek su ücretlerinde yabancıların bir kısmı açısından yabancı bir para birimi üzerinden hesaplama yapılması suretiyle uygulanan farklı muamelenin nesnel ve haklı bir sebebinin ortaya konulmadığı ve bu haliyle söz konusu düzenlemenin ayrımcılık karakterli olduğu anlaşılmakta olup, makul temeli oluşturulmaksızın aynı hizmeti alan bir kısım yabancılar için meskenlerde kullanılan su tarifesi para biriminin ABD doları olarak belirlenmesinin en zaruri biyolojik ihtiyaçlar arasında bulunan su kullanımına erişimi ve dolayısıyla kişilerin sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesini olumsuz etkileyeceği gibi idarece bu saiklerle hareket edilmemiş olsa dahi ayrımcılık yasağı ve eşitlik ilkesine de aykırılık oluşturacağından dava konusu işlemin Anayasaya, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümlerine ve hukuka aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda aktarılan mevzuat hükümleri ile açıklamalar çerçevesinde, dava konusu işlemin, evlenecek tarafların her ikisinin de Türk vatandaşı olmaması durumunda nikah ücretinin 100.000,00-TL olarak uygulanmasına ilişkin kısmı bakımından değerlendirildiğinde;

Somut olaya bakıldığında, davalı idarenin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca nikah iş ve işlemlerine ilişkin uygulamalarda yetki ve görevinin bulunduğu açık ise de, dava konusu işlemler, evlenecek tarafların her ikisinin de Türk vatandaşı olmaması durumunda nikah ücretinin 100.000,00-TL olarak uygulanmasına karar verilerek, evlilik ilişkisi kuracakların her ikisinin de yabancı uyruklu olması halinde ödeyecekleri nikah ücreti hususunda farklı muameleye tabi tutuldukları görülmekte olup, alınan kararda farklı muameleyle izlenen amaca yönelik bir açıklama bulunmadığı gibi davalı idare savunmasında da bu doğrultuda herhangi bir beyana yer verilmediği anlaşılmakla birlikte söz konusu farklı muamelenin gerekçelerinin makul bir temelinin olup olmadığı, bu gerekçelerin kanıtlara dayandırılıp dayandırılmadığı ile farklı muamele ile temel hakların etkilenme derecesi arasında makul bir orantılılık bulunup bulunmadığı hususlarının değerlendirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

Bu doğrultuda, Mahkememizce kurulan 13.01.2022 tarihli ara kararla, "*evlenecek tarafların her ikisinin de Türk vatandaşı olmaması durumunda nikah ücretinin 100.000,00-TL olarak belirlenmesinde hangi ana ya da tali kriterlerin göz önünde bulundurulduğu, yabancı uyruklular açısından böyle bir ayrıma gidilmesinin sebebinin ve somut gerekçesinin ne olduğu açıklanarak, buna dair bilgi ve belgelerin gönderilmesinin*" davalı

T.C.
BOLU
İDARE MAHKEMESİ
ESAS NO : 2021/1422

idareden istenildiği, ancak davalı idarece verilen cevapta, belirtilen hususlara yönelik bir açıklama yapılmadığı ve konuya ilişkin somut herhangi bir bilgi ve belgenin de gönderilmediği görülmektedir. Bu haliyle, davalı idare tarafından evlilik ilişkisi kuracakların her ikisinin de yabancı uyruklu olması halinde ödenecek nikah ücreti hususunda uygulanacak olan farklı muamelenin gerekçelerinin makul bir temelinin ortaya konulmadığı ve kanıtlara dayandırılmadığı açıktır. Öte yandan, evlilik ilişkisi kuracak taraflardan her ikisinin de yabancı uyruklu olması halinde ödenecek nikah ücretinin 100.000,00-TL olarak, taraflardan birinin veya her ikisinin T.C. vatandaşı olması halinde ödenecek nikah ücretlerinin ise çok daha düşük olarak belirlendiği ile göç alanına giren insanların büyük bir çoğunluğunun çalışma olanağına sahip olmadığı veya çok düşük gelire sahip oldukları da dikkate alındığında, dava konusu nikah ücretinin {100.000,00-TL}, birbiriyle evlenecek iki yabancı uyruklu açısından Ülkemizin de imzalayarak kabul ettiği ve bağlayıcılığı bulunan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 12. maddesinde düzenlenen evlenme hakkının kullanılmasını katlanılamayacak derecede zorlaştıracağı da izahtan varestedir.

Buna göre, evlilik ilişkisi kuracak tarafların her ikisinin de yabancı uyruklu olması halinde ödenecek nikah ücretinin taraflardan birinin veya her ikisinin T.C. vatandaşı olması halinde ödenecek nikah ücretlerine nazaran yüksek miktarda belirlenmesi suretiyle uygulanan farklı muamelenin nesnel ve haklı bir sebebinin ortaya konulmadığı gibi nikah ücreti hususunda getirilen farklı muamele ile temel haklardan olan evlenme ve aile kurma hakkı arasında adil dengeden de söz edilemeyeceğinden, söz konusu düzenlemenin ayrımcılık karakterli olduğu ve nikah ücretlerine ilişkin olarak getirilen söz konusu muamele farklılığının, Anayasa ve uluslararası sözleşmelerle kabul edilen temel haklardan olan evlenme hakkı ile aile kurma hakkının özüne dokunacak derecede kullanılmasını engelleyici mahiyette olduğu gibi idarece bu saiklerle hareket edilmemiş olsa dahi bu haliyle ayrımcılık yasağı ile eşitlik ilkelerine de aykırılık oluşturacağından, dava konusu işlemin Anayasaya, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümlerine ve hukuka aykırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Nitekim, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi {4. Daire} 14.12.2010 tarihli "O'Donoghue ve diğerleri/Birleşik Krallık – 34848/07" kararında; Anglikan Kilisesi dışında evlenmek isteyen mültecilerin bunun için izin almalarının gerektiğine yönelik yapılan başvuru üzerine; muhtaç birisinin ödeyemeyeceği kadar yüksek olan dosya ücretinin (295 sterlin) evlilik hakkının özünü ihlal eder türde olduğu belirtilmiş, göç alanına giren insanların büyük bir çoğunluğunun çalışma olanağına sahip olmaması veya çok düşük gelire sahip olması dikkate alındığında 295 sterlin olarak belirlenen dosya ücretinin evlilik hakkını ihlal etmeye yetecek kadar yüksek olduğu kabul edilmiş, aynı kararda az bir para olmayan dosya ücretini ödemek şartıyla evlenmesine izin verilmesinin açıkça farklı bir muamele olduğu ve bu farklılığı haklılaştırabilecek hiçbir makul ve nesnel gerekçede sunulmadığından ayrımcılık yasağının da ihlal edildiğine karar verilmiştir. Ayrıca Anayasa Mahkemesinin farklı muamelenin nesnel ve makul sebebinin ortaya konulmadığı durumlarda eşitlik ilkesinin ve bu ilkenin kapsadığı ayrımcılık yasağının ihlal edildiğine hükmettiği kararları da bulunmaktadır.

Öte yandan, hukuka aykırı olduğu kanaatine varılan dava konusu işlemin, milletler arası sözleşmelerle de güvence altına alınan temel haklardan olan evlenme ve aile kurma hakkı ile kişilerin sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi bakımından en zaruri biyolojik ihtiyaçlar arasında bulunan su tüketimiyle ilişkili olduğu dikkate alındığında, uygulanması durumunda davacı açısından telafisi güç zararların doğabileceği açıktır.

Açıklanan nedenlerle; hukuka aykırılığı açık olan dava konusu işlemin; uygulanması halinde telafisi güç zararlar doğabileceğinden, 2577 sayılı Kanunun 27.maddesi uyarınca teminat alınmaksızın yürütmesinin durdurulmasına, kararın tebliğini izleyen günden itibaren (7) gün içerisinde Ankara Bölge İdare Mahkemesi'ne itiraz yolu açık olmak üzere, 02/02/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
TURGUT DELAL
107196

Üye
ERCAN ÇAKMAK
178517

Üye
CİHAN TÜRKAN
182332